

بارم

۱. آیات قرآن و حدیث

- الف. آیه شریفه ﴿وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِي لَهُمْ خَيْرًا لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نُمَلِي لَهُمْ لِيَزَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ﴾ ناظر بر چه مطلبی است؟ ... ۶ مرتب ۰/۵
- ب. آیه شریفه ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ﴾ به کدام موضوع اشاره دارد؟ ۸ مرتب ۰/۱
- پ. آیه شریفه ﴿وَلَا تَقْرَبُوا الزَّانِيَةَ إِنَّهَا كَانَتْ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا﴾ درباره کدام عمل زشت نهی می کند؟ ۹ مرتب ۱
- ت. آیه شریفه ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ﴾ در مورد کدام معیار تمدن اسلامی است؟ ۱۰ مرتب ۱

۲. درستی یا نادرستی گزاره‌ها

- الف. اخلاص مانند دوست داشتن، سخاوت، شجاعت و هر عمل قلبی دیگر، درجات و مراتب دارد. ۴ مرتب ۰/۵
- ب. در توبه همیشه باز است و توفیق توبه همواره میسر است. ۸ مرتب ۰/۵
- پ. رونق اقتصادی اعراب دوران جاهلیت ناشی از رایج بودن قمار و خرید و فروش شراب بود. ۹ مرتب ۰/۵
- ت. شرط بندی، در بازی‌ها و ورزش‌های معمولی بلاشکال است. ۹ مرتب ۰/۵
- ث. تحصیل برای زنان در تمدن اسلامی آزاد بود و دانشمندان بزرگی از زنان در جهان اسلام پدید آمدند. ۱۱ مرتب ۰/۵

۳. جملات کامل کردنی

- الف. یک موجود فقط در صورتی در وجود خود نیازمند به دیگری نیست که خودش موجود باشد. ۱ مرتب ۰/۵
- ب. روح زندگی دینی و روح زندگی ضددینی است. ۳ مرتب ۰/۵
- پ. اگر جامعه از مسیر توحید و اطاعت از خداوند خارج شود، نیازمند است. ۸ مرتب ۰/۵
- ت. تنها شیوه مطمئن و قابل اعتماد است. ۹ مرتب ۰/۵
- ث. یک کشور مهم‌ترین عامل برای حضور کارآمد در میان افکار عمومی جهان است. ۱۳ مرتب ۰/۵

۴. کشف ارتباط

- الف. دلی کز معرفت نور و صفا دید / به هر (۱) ما به دریا حکم طوفان می‌دهیم / ما به سیل و موج فرمان می‌دهیم
- ب. رودها در خود نه طغیان می‌کنند / آنچه (۲) به صحرا بنگرم صحرا تو بینم / به دریا بنگرم می‌گوئیم ما آن می‌کنند دریا تو بینم

۵. تعریف اصطلاحات

- الف. فرهنگ: ۹ مرتب ۰/۵
- ب. توفیق: ۶ مرتب ۰/۵

۶. سؤالات کوتاه پاسخ

- الف. منظور از ساده‌ترین و آشکارترین تقدیرها چیست؟ ۵ مرتب ۱
- ب. شناخت قوانین حاکم بر زندگی انسان‌ها، موجب چه نگرشی می‌شود؟ ۶ مرتب ۰/۵
- پ. از مراحل تکمیل توبه، تلاش در جهت دور شدن از گناه را توضیح دهید. ۸ مرتب ۱/۵
- ت. از آثار مثبت حوزه عدل و قسط در تمدن اسلامی، مشارکت مردم در تشکیل حکومت چه نتیجه‌ای به دنبال داشت؟ ۱۲ مرتب ۱/۵

۷. سؤالات تشریحی

- الف. تمدن دوم اروپا چه جنبه‌های مثبتی داشت و نام دیگر آن چه بود؟ ۱۲ مرتب ۱/۵
- ب. از اهداف مهم پیامبر اکرم (ص) برپایی جامعه عدالت‌محور را شرح دهید. ۱۰ مرتب ۱/۵
- پ. یکی از انحرافات قبل از اسلام که هنوز هم در برخی از کشورها وجود دارد و بنیان خانواده را متزلزل می‌کند را نام برده و عواقب آن را بیان کنید. ۹ مرتب ۱/۵
- ت. منظور از حقیقت توبه چیست؟ ۸ مرتب ۱/۵

۳. « جملات کامل کردنی

- الف. اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت **ب.** در جوانی
پ. تزکیه نفس
ث. دوران علم

۴. « کشف ارتباط

- الف. با ۳ مرتبط است.
پ. با ۲ مرتبط است.

۵. « تعریف اصطلاحات

- الف. توحید به معنای اعتقاد به خدای یگانه است.
پ. توبه در لغت به معنای بازگشت است.

۶. « سوالات کوتاه

الف. اعتقاد به این که علاوه بر خداوند و در کنار او، دیگرانی نیز هستند که تدبیر امور موجودات را برعهده دارند، اگر کسی در کنار ربوبیت الهی، برای خود یا سایر مخلوقات حساب جداگانه باز کند و گمان کند که کسی می‌تواند مستقل از خداوند، امور را تدبیر کند، گرفتار شرک شده است.

پ. انسان از دو خود برخوردار است: خود دانی یا تمایلات پست و حیوانی (نفس اماره)، تمایلات عالی یا تمایلات انسانی و فطری (نفس لوامه). هرگاه تمایلات عالی علیه تمایلات پست و حیوانی از خود عکس‌العمل نشان دهد، انقلاب علیه خود رخ داده است.

پ. نیازمند تغییر در نگرش انسان‌ها و تحوّل بنیادین در شیوه زندگی فردی و اجتماعی مردم بود.

ث. ۱) تلاش برای پیشگام شدن در علم و فناوری (۲) حضور مؤثر و فعال در جامعه جهانی (۳) ترسیم چهره عقلانی و منطقی دین اسلام

۷. « سوالات تشریحی

الف. تمدن اول قبل از میلاد حضرت مسیح (ع) در قرن‌های ششم تا چهارم قبل از میلاد، در یونان باستان شکل گرفت و در روم باستان ادامه یافت. تمدن دوم، در قرن چهارم میلادی با گسترش مسیحیت در اروپا و آغاز حاکمیت کلیسا بر زندگی سیاسی و اجتماعی مردم آغاز شد و تا قرن‌های پانزدهم و شانزدهم ادامه یافت و تمدن سوم با افول قدرت کلیسا در همین قرن‌های پانزدهم و شانزدهم ادامه یافت. پ. اول، استقلال اقتصادی و عدم سلطه و نفوذ بیگانگان، دوم، پیشروی به سوی عدالت و قسط و کاهش فاصله طبقاتی، سوم، حرکت به سوی آبادانی و عمران در عین دوری از دنیازدگی و تجمل‌گرایی.

پ. مهم‌ترین حق خداوند، حق اطاعت و بندگی اوست، توبه‌کننده باید بکوشد کوتاهی‌های خود در پیشگاه خداوند را جبران کند، برای مثال، نمازها یا روزه‌های از دست داده را به تدریج قضا نماید و عبادت‌های ترک شده را به‌جا آورد.

ث. گاهی خداوند برای فرد گناهکار شرایطی را فراهم می‌کند تا بتواند توبه کند، اما اگر فرد در گناه پیشروی کند، خداوند، فرصت‌ها و امکاناتی را در اختیار گناهکاران قرار می‌دهد که در حقیقت این افراد با اراده خودشان در این جهت حرکت کرده و بار گناهانشان هر روز سنگین‌تر می‌شود، این سنت که حاکم بر زندگی معاندان و غرق‌شدگان در گناه است، سنت املاء و استدراج نام دارد.

پاسخنامه آزمون هفتم

۱. « آیت قرآن و حدیث

الف. سنت املاء و امهال

پ. تکرار توبه اگر واقعی باشد، نه تنها به معنی دور شدن از خداوند نیست؛ بلکه موجب محبوب شدن انسان نزد خداوند و جلب رحمت او می‌شود.

پ. زنا و رابطه نامشروع جنسی بین زن و مرد

ث. یکی از مهم‌ترین اهداف پیامبر اکرم (ص) برپایی جامعه‌ای عدالت‌محور بود به طوری که در آن مظلوم بتواند به آسانی حق خود را از ظالم بستاند.

۲. « درستی یا نادرستی گزاره‌ها

- الف. **خ.** زیرا توفیق توبه همواره میسر نیست.
ب. **خ.** این دو عمل در رونق اقتصادی مؤثر بودند؛ ولی به‌عنوان عامل یا عامل تعیین‌کننده تلقی نمی‌شدند.
ت. **خ.** شرط‌بندی، حتی در بازی‌ها و ورزش‌های معمولی نیز حرام است.
ث. **خ.**

۳. « جملات کامل کردنی

- الف. ذاتاً
ب. توحید - شرک
پ. توبه اجتماعی
ث. زندگی دینی
ث. استحکام و اقتدار نظام حکومتی

۴. « کشف ارتباط

- الف. با مورد ۲ مرتبط است.
پ. با مورد ۱ مرتبط است.

۵. « تعریف اصطلاحات

الف. فرهنگ، روح معنوی حاکم بر جامعه و نشان‌دهنده هویت و شخصیت افراد آن است.
پ. توفیق به معنای آسان نمودن است.

۶. « سوالات کوتاه

الف. منظورمان تعیین طول، عرض، حجم، مکان و زمان یک موجود است.
پ. موجب نگرش صحیح ما نسبت به تلخی‌ها و شیرینی‌ها، شکست‌ها و موفقیت‌ها، بیماری و سلامت و به‌طور کلی همه حوادث زندگی می‌شود و دیدگاه ما را نسبت به وقایع و حوادث جهان از دیگران متمایز می‌سازد.

پ. توبه‌کننده تلاش می‌کند دیگر به سراغ گناهی که از آن پشیمان شده است، نرود؛ زیرا انجام آن مساوی با شکستن توبه است که در آن صورت باز هم باید توبه کند. به عبارت دیگر، اگر توبه‌کننده حقیقتاً توبه کرده باشد، گرچه ممکن است به آن گناه علاقه‌ای هم داشته باشد، سعی خواهد کرد در عمل از آن دوری نماید.
ث. حق تعیین سرنوشت و دخالت مردم در امور خود، گام مثبت دیگری بود که در تمدن جدید بر داشته شد و باعث شد حکومت‌های استبدادی و موروثی حاکم بر کشورهای اروپایی از صحنه خارج شوند.

۸. « پاسخ تشریحی

الف. تمدن دوم اروپا که به تمدن دوره قرون وسطی مشهور است، با کنار گذاشتن اعتقادات باستانی و بت‌پرستی و روی آوردن به مسیحیت آغاز شد. این تمدن برای اروپایی که قرن‌ها گرفتار بت‌پرستی بود، یک حرکت روبه‌جلو محسوب می‌شد. با ظهور این تمدن، مردم بت‌پرست اروپا به یک دین الهی معتقد شدند، بت‌ها و بتخانه‌ها از بین رفت، اتحاد و یکپارچگی در سرزمین اروپا حاکم شد، بناهای عظیم و باشکوه ساخته شد، کتاب‌هایی در اخلاق، معنویت و فرهنگ نگارش یافت و آثار هنری بزرگی پدید آمد.

ب. ایجاد جامعه‌ای که در آن مظلوم بتواند به آسانی حق خود را از ظالم بستاند و امکان رشد برای همه انسان‌ها فراهم باشد، نه این که نعمت‌ها و ثروت‌های زمینی در انحصار گروهی محدود باشد. پیامبر (ص) از هر فرصتی برای رفع تبعیض‌های طبقاتی حاکم بر نظام جاهلی و برقرار فرهنگ برابری و مساوات در جامعه، کمال استفاده را می‌نمود و از هیچ تلاشی در این راه فروگذار نمی‌کرد.

پ. ارتباط جنسی خارج از چهارچوب شرح است. رایج شدن این ارتباط بازگشتی به دوران جاهلیت است و بنیان خانواده را متزلزل می‌کند. همان‌طور که در کشورهای پستی که این قبیل رابطه‌ها وجود دارد، خانواده استقلال خود را از دست داده و فرزندان تک‌سرپرست فراوان شده‌اند.

ث. توبه در لغت به معنای بازگشت است و در مورد بندگان، به معنای بازگشت از گناه به سوی خداوند و قرار گرفتن در دامن عفو و غفران اوست. این حالت وقتی رخ می‌دهد که انسان از گناه پشیمان شده و قصد انجام آن را نداشته باشد. با بازگشت بنده گناهکار، خداوند نیز به‌سوی او باز می‌گردد و درهای رحمتش را به‌رویش می‌گشاید و آرامش را به قلب او باز می‌گرداند.

هسته بخش

درس ۱

۱- آیه: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾

ترجمه: «ای مردم شما به خداوند نیازمند هستید و خداست که تنها بی نیاز ستوده است.»

پیام: غنی و بی نیاز بودن خدا و نیازمندی فقر مخلوقات در مقابل خدا

۲- آیه: ﴿مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾

ترجمه: «هر آن چه در آسمان و زمین است، پیوسته از او درخواست می کند. او همواره دست اندر کار امری است.»

پیام: چون خداوند خالق جهان است و همه امور به اراده او در جریان می باشد، هیچ حادثه ای در جهان بدون خواست او اتفاق نمی افتد.

۳- آیه: ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾

ترجمه: «خداوند نور آسمان ها و زمین است.»

پیام: تمام موجودات وجود خود را از او می گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می گذارند.

نیازمندی جهان به خدا در پیدایش

۱- خود و اشیای پیرامون مان پدیده ای هستیم که وجودمان از خودمان نیست. (مقدمه اول)

۲- پدیده هایی که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده ای هستند که خودش پدیده نباشد. (مقدمه دوم)

۳- نتیجه: پس ما و همه پدیده های جهان در پدید آمدن و هست شدن خود به آفریننده ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد. (خدای متعال)

نیازمندی های جهان به خدا در بقا

رابطه بنایی مانند مسجد گوهرشاد با معمار و بتا و کارگرانی که آن را بنا کرده اند، با رابطه خدا و عالم مخلوقات متفاوت است؛ زیرا بقای هر بنایی بعد از ساخته شدن به عواملی همچون بتا و معمار بستگی ندارد؛ اما رابطه خدا با مخلوقات دائمی است و خداوند هر لحظه اراده کند، آن ها از بین می روند. رابطه خداوند با جهان، تا حدی شبیه رابطه مولد برق با جریان برق است.

آگاهی، سرچشمه بندگی

انسان های ناآگاه نسبت به نیاز دائمی انسان به خداوند، بی توجه اند.

انسان های آگاه دائماً سایه لطف و رحمت خدا را احساس می کنند و خود را نیازمند عنایات پیوسته او می دانند. هر چه معرفت انسان به خود و رابطه اش با خدا بیشتر شود، نیاز به او را بیشتر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می کند.

افزایش خودشناسی ← درک بیشتر فقر و نیاز ← افزایش بندگی

«اللَّهُمَّ لَا تَكُنْ لِي نَفْسِي طَرْفَةً عَيْنٍ أَبَدًا: خدایا هیچ گاه مرا چشم به هم زدنی به خودم وا مگذار.»

نور هستی

۱- خداوند نور هستی است؛ یعنی تمام موجودات وجود خود را از او می گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می گذارند.

۲- هر موجودی در حدّ خودش تجلی بخش خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است.